

Brüssel, 22.7.2014
COM(2014) 477 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Euroopa kultuuripärand – ühtse lähenemisviisi suunas

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Euroopa kultuuripärand – ühtse lähenemisviisi suunas

1. SISSEJUHATUS: KULTUURIPÄRAND ELI TEGEVUSKAVAS

1.1. Kõigi vara, kõigi vastutus

Euroopa kultuuripärand, nii materiaalne kui ka vaimne, on meie ühine rikkus – see on eurooplaste eelmistelt põlvkondadelt saadud varandus ja meie pärand tulevastele põlvkondadele. See on asendamatu teadmiste ja väärtuslike ressursside varamu majanduskasvu, tööhõive ja sotsiaalse ühtekuuluvuse jaoks. See rikastab sadade miljonite inimeste elu, on inspiratsiooniallikas mõtlejatele ja kunstnikele ning kultuuri- ja loomemajanduse käivitaja. Meie kultuuripärand ja viis, kuidas me seda kaitseme ja väärtustame, on oluline tegur Euroopa koha määramisel maailmas ja selle atraktiivsuse kindlustamisel elu- ja tööpaigana ning reisisihtkohana.

Kultuuripärand on ühisvara ja ühishüve. Nagu ka teised sellised hüved, võib see olla haavatav seoses ülekasutamise ja alafinantseerimisega, mis võib põhjustada hooletust, hävimist ja mõnel juhul unustusse jäämist. Seetõttu on pärandi eest hoolitsemine meie ühine kohustus. Kui pärandi kaitse on peamiselt riiklike, piirkondlike ja kohalike asutuste ülesanne, siis Euroopa Liidul on täita oma osa kooskõlas ELi aluslepingutega ja seoses subsidiaarsuse põhimõttega.

Euroopa Liidu lepingu preambulis märgitakse, et allakirjutanud saavad „innustust Euroopa kultuurilisest, religioosest ja humanistlikust pärandist”. Artikli 3 lõikes 3 sätestatakse, et EL „tagab Euroopa kultuuripärandi kaitse ja arendamise”. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 167 ütleb: „Liit aitab kaasa liikmesriikide kultuuri õitsengule, ühtlasi respektides nende rahvuslikku ja regionaalset mitmekesisust ning samal ajal rõhutades ühist kultuuripärandit”. Euroopa Liidu toimimise lepingus tunnustatakse ka pärandi spetsiifilisust kultuurilise mitmekesisuse säilitamisel ja vajadust tagada selle kaitse ühtsel turul¹.

Alates Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava vastuvõtmisest² 2007. aastal on nõukogu kultuuriga seotud töökavade prioriteet olnud kultuuripärand ja tänu avatud koordinaatsiooni meetodile on arenenud koostöö Euroopa tasandil³. Poliitiline huvi on ELi tasandil pidevalt kasvanud: hiljuti rõhutasid kultuuri ja pärandiga seotud sidusrühmad oma avalduses Euroopa uue loo kohta järgmist:⁴ „Euroopa kui poliitiline kooslus peab tunnustama nii materiaalse kui ka vaimse kultuuripärandi väärtust. [...] Kultuuripärand näitab, mida eurooplaseks olemine on

¹ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 36 lubatakse impordi suhtes kehtestatud keelde või piiranguid kunstilise, ajaloolise ja arheoloogilise väärtusega rahvusliku rikkuse kaitsmiseks. Direktiiv 93/7/EMÜ liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise kohta võeti vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 114 alusel, et tagada Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 36 tähenduses rahvuslikuks rikkuseks liigitatud kultuuriväärtuste tagastamine. See direktiiv sõnastatakse nüüd uuesti direktiiviga 2014/60/EL. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis d sätestatakse, et siseturuga sobib kokku abi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks, kui niisugune abi ei kahjusta kaubandustingimusi ja konkurentsi liidus määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

² KOM(2007)242 (lõplik) ja nõukogu 16. novembri resolutsioon Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava kohta.

³ ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/european-coop_en.htm.

⁴ ec.europa.eu/debate-future-europe/new-narrative/pdf/declaration_et.pdf.

eri aegadel tähendanud. See on võimas vahend, mis annab Euroopa kodanike hulka kuulumise tunde”.

Riiklike kohustuste ja ELi meetmete vahel ei ole vastuolu: pärand on oma olemuselt alati nii kohalik kui ka Euroopa oma. Seda on sepistatud aja jooksul, kuid ka üle piiride ja eri kogukondade üleselt. Pärand koosneb kohalikest lugudest, mis *koos* moodustavad Euroopa ajaloo.

Käesolevas teatises sisalduv teave on saadud tänu aastatepikkusele dialoogile ELi eesistujariikide ja sidusrühmadega⁵. See on vastus nõukogu käesoleval aastal komisjonile esitatud üleskutsele jätkata ELi kultuuripärandi majandusliku ja sotsiaalse mõju analüüsi ning aidata kaasa kultuuripärandile strateegilise lähenemisviisi väljakujundamisele⁶. Teatises uuritakse olemasolevat teavet kultuuripärandi majandusliku ja sotsiaalse mõju kohta ja plaanitakse täiustada tõendusmaterjali (punkt 1.2) ning uuritakse kultuuripärandi sektoriga seotud probleeme ja võimalusi (punkt 1.3).

Kooskõlas Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava eesmärkidega esitatakse käesolevas teatises kultuuripärandiga seotud ELi käsitusviisi poliitika eri valdkondades (punkt 2). Seejärel määratakse kindlaks ELi tasandil olemasolevad vahendid, mis täiendavad riiklike ja piirkondlike programme, et aidata kaitsta ja suurendada kultuuripärandi olemuslikku ja sotsiaalset väärtust (punkt 2.1), tugevdada selle panust majanduskasvu ja töökohtade loomisesse (punkt 2.2) ning arendada selle potentsiaali seoses ELi avaliku diplomaatiaga (punkt 2.3).

Lõpuks kirjeldatakse teatises olemasolevaid meetmeid poliitilise koostöö tugevdamiseks eri tasanditel ja kultuuripärandi haldamise uute mudelite toetamiseks praegu väljatöötatavaid projekte (punktid 3 ja 4).

Üldeesmärk on aidata liikmesriikidel ja sidusrühmadel kasutada võimalikult hästi ära ELi vahenditest kultuuripärandi jaoks võimaldatavat märkimisväärset toetust, teha edusamme lõimituma käsitusviisi suunas riigi ja ELi tasandil ning lõpuks muuta Euroopa pärandipõhise innovatsiooni laboratooriumiks⁷.

1.2. Majanduskasvule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele kaasaaitamise alahinnatud panus

Pärandil on palju mõõtmeid: kultuuriline, füüsiline, digitaalne, keskkonna-, inimlik ja sotsiaalne mõõde. Selle väärtus – nii olemuslik kui ka majanduslik – on nende eri mõõtmete ja kaasnevate teenuste voo funktsioon. Pärandi majanduslik väärtus jõudis hiljuti teaduslike uuringute huviorbiiti,⁸ kuid kättesaadavad on üksnes selle tähtsuse osalised hinnangud.

⁵ Käesoleva teatise koostamisel on kasutatud tööd, mida on teinud analüüsirühm „EL ja kultuuripärand” ELi järjestike eesistujariikide eesistumise ajal, alates Belgia eesistumise ajal vastu võetud Brugge deklaratsioonist (www.culture-dev.eu/pdf/fr/DeclarationofBrugesEN.pdf) ja jätkates 2013. aastal Leedu ja 2014. aastal Kreeka eesistumise perioodiga. Olulist kaastööd on teinud ka pärandit haldavate riiklike asutuste juhtide foorum European Heritage Forum ja Euroopa pärandi ekspertide foorum European Heritage Legal Forum, samuti kultuuripärandiga seotud rahvusvaheliste võrgustike ja organisatsioonide foorum European Heritage Alliance 3.3.

⁶ Nõukogu järeldused kultuuripärandi kui jätkusuutliku Euroopa strateegilise ressursi kohta võeti vastu 21. mail 2014: register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=ET&f=ST%209129%202014%20INIT.

⁷ ec.europa.eu/culture/policy/culture-policies/cultural-heritage_en.htm.

⁸ www.eenc.info/news/the-social-and-economic-value-of-cultural-heritage-literature-review.

Eeskätt puuduvad kogu ELi käsitlevad andmed, kuid sektori- ja riigipõhised uuringud osutavad, et pärandi panus majandusse on suur. Euroopa ehitustööstuse ühenduse (European Construction Industry Federation) andmete kohaselt moodustas rajatiste renoveerimine ja hooldamine 2013. aastal 27,5 % Euroopa ehitustööstuse väärtusest⁹. Prantsusmaal moodustas pärandi panus majandusse 2011. aastal 8,1 miljardit eurot¹⁰ ning Ühendkuningriigis tehtud uuringud on näidanud, et ajalooline keskkond võib pakkuda investeringu suurt tasuvust: iga investeeritud Inglise nael kutsus kümne aastaga esile täiendava majandustegevuse kuni 1,6 naela väärtuses¹¹.

Kultuuripärandil on ülekanduv mõju teistes majandussektorites. Näiteks on turismi hinnanguline panus ELi SKPsse 415 miljardit eurot¹² ja 3,4 miljonit turismiettevõtet pakuvad tööd 15,2 miljonile töötajale,¹³ millest paljud on kas otse või kaudselt kultuuripärandiga seotud. 27 % ELi reisijatest märgib, et kultuuripärand on reisi sihtkoha valikul peamine tegur. 2013. aastal külastas 52 % ELi kodanikest oma riigis vähemalt ühte ajaloolist mälestusmärki või vaatamisväärsust ning 37 % käis muuseumis või galeriis, samas kui 19 % külastas ajaloolist mälestusmärki või vaatamisväärsust mõnes teises ELi riigis¹⁴. Seetõttu võib pärand aidata reklaamida linnu ja piirkondi, meelitades ligi talente ja turismi.

Tehnika lisab pärandi sektoris majanduslikku väärtust: digiteeritud kultuurimaterjali võib kasutada külastajate elamuste tugevdamiseks, haridusliku sisu väljatöötamiseks, dokumentaalfilmides, turismirakendustes ja mängudes.

Kultuuripärandil on suur võime edendada sotsiaalset ühtekuuluvust ja integratsiooni mahajäetud piirkondade taastamise, kohalike juurtega töökohtade loomise ning ühiste arusaamade ja kogukonnatunde edendamise kaudu. Sektor pakub olulisi hariduslikke ja vabatahtliku töö¹⁵ võimalusi nii noortele kui ka vanematele inimestele ning aitab kaasa eri kultuuride ja põlvkondade dialoogile.

Siiski on pärandi tegeliku ja potentsiaalse rolli mõistmise suurendamiseks poliitika arengus oluline parandada süstemaatilisi andmeid selle majandusliku ja sotsiaalse mõju kohta. Seda küsimust aitab lahendada projekt „**Cultural Heritage Counts for Europe: Towards an European Index for Valuing Cultural Heritage**” (Kultuuripärand on Euroopale tähtis: kultuuripärandi väärtustamise Euroopa indeksi suunas), mida rahastatakse ELi kultuuriprogrammist ja mis käivitati 2013. aastal. Projekti raames kogutakse ja analüüsitakse olemasolevate – üle kogu liidu saadud – teadusuuringute tulemusi ja andmeid kultuuripärandi mõju kohta ühiskonnale ja majandusele. Tulemusi oodatakse 2015. aasta keskpaigaks. Eurostat alustas üldisemate kultuuriandmete kohta regulaarse Euroopa statistika väljatöötamist, mis samuti annab eeldatavasti tulemusi 2015. aastal.

⁹ www.fiec.eu/en/library-619/key-figures.aspx.

¹⁰ www.economie.gouv.fr/files/03-rapport-igf-igac-culture-economie.pdf.

¹¹ hc.english-heritage.org.uk/content/pub/HC-Eng-2010.

¹² www.wttc.org/site_media/uploads/downloads/european_union2014.pdf; Euroopa Keskpanga valuutavahetuse viitekurs USA dollar/euro on 2013. aastal 1,3281.

¹³ epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Tourism_industries_-_economic_analysis

¹⁴ EUROBAROMEETRI uuring eurooplaste suhtumisest turismi kohta. ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_328_en.pdf EUROBAROMETER.

¹⁵

www.europanostra.org/UPLOADS/FILS/Amsterdam_declaration_as%20adopted%20by%20GA_11062_011.pdf.

1.3. Muutumises olev sektor: pärand kui sotsiaalse innovatsiooni allikas aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu jaoks

Seistes vastamisi lahendamist vajavate probleemidega...

Kultuuripärandi sektor on teelahkmel.

Riikide eelarved vähenevad, samuti osalemine traditsioonilises kultuuritegevuses¹⁶.

Linnastumine, globaliseerumine ja tehnoloogiline areng muudavad võimaliku publiku mitmekesisemaks.

Turistide suur sissevool on kahe otsaga asi: see suurendab tulusid, kuid ka keskkonna- ja füüsilist survet.

Digiteerimine ja sidusjuurdepääs kultuurisisule raputab traditsioonilisi mudeleid, kujundab ümber väärtusahelaid ja nõuab uusi vaatenurki meie kultuuri- ja kunstipärandile.

Ebaseaduslik kauplemine kunstiesemetega on keeruline probleem, mis nõuab meetmeid Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil.

Globaalne soojenemine ja kliimamuutused, eeskätt merepinna taseme tõus ja äärmuslike ilmastikutingimuste suurenenud esinemissagedus võivad kujutada ohtu kultuuripärandile.

Kõigi nende probleemidega tuleb tegeleda, et tagada Euroopa kultuuripärandi jätkusuutlikkus.

Samuti peab pärandi sektor kohandama juhtimis- ja ärimudeleid ning arendama välja uued erialased oskused, töötades koos ametiasutustega mitte ühekordsete, isoleeritud sekkumismeetmete kaudu, vaid muutes pärandi väärtustamise ja kaitse ulatuslikumate pikaajaliste arengukavade osaks. Samuti tuleks edasi uurida erasektori sidusrühmade kaasamist avaliku ja erasektori partnerluse kaudu.

On selge, et paljud avaliku sektori poliitikasuunad mõjutavad kultuuripärandit ning pärand omakorda mõjutab mitmel viisil teisi poliitikavaldkondi. Seetõttu on vaja pärandi kaitse, edendamise ja väärtustamise lõimitumat lähenemisviisi, et võtta arvesse selle mitmekülgset panust ühiskondlikesse ja majanduslikesse eesmärkidesse, samuti selle mõju teistele avaliku sektori poliitikasuundadele.

... ja kasutades võimalusi

Kultuuripärandi sektor on juba muutumas, et vastata uutele eesmärkidele.

Kaitse on üha enam suunatud pigem kogu kultuurimaastiku kaitsele ja täiustamisele kui eraldiseisvate paikade kaitsmisele ning muutub ka üha inimesekesksemaks. Varasemate lähenemisviiside puhul püüti pärandit kaitsta, eraldades selle igapäevaelust. Uued lähenemisviisid keskenduvad pärandi muutmisele kohaliku kogukonna osaks. Paikadele antakse teine elu ja tähendus, mis kõnetab tänapäevaseid vajadusi ja probleeme.

Digiteerimine ja sidusjuurdepääs võimaldavad enneolematut kaasamist ja tekitavad uusi tuluallikaid. E-õppe vahendid edendavad laiemat juurdepääsu kultuurisisule kodudes, koolides ja ülikoolides ning võimaldavad inimestel luua ja taaskasutada sisu ja lisada sellele väärtust, suurendades sellega ka kultuurikogude väärtust.

Kuna pärandpaigad muutuvad avalikuks ruumiks, mis toodab nii sotsiaalset kui ka keskkonnakapitali, muutuvad nende asukohalinnad ja -piirkonnad majandustegevuse käivitajateks, teadmuskusteks, loometegevuse ja kultuuri koordinatsioonikeskusteks, kogukonna suhtluspaikadeks ja sotsiaalse integratsiooni kohtadeks; lühidalt öeldes loovad

¹⁶ EUROBAROMEETRI eriuuringu aruanne 399, 2013 kultuurilise juurdepääsu ja osalemise kohta: ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf.

need innovatsiooni ning aitavad kaasa arukale, jätkusuutlikule ja kaasavale majanduskasvule, kooskõlas strateegia „Euroopa 2020” eesmärkidega.

Samuti arenevad muuseumid ja arhiivid, sealhulgas kogude digiteerimise teel, ühendades need avatud võrgustikes ning muutes kodanikele laiemalt kättesaadavaks (siiski jääb veebis kättesaadava digiteeritud pärandi osakaal väheseks digiteerimiseks vajalike vahendite tõttu ja vähesel määral seoses vajadusega saada luba teose kasutamiseks¹⁷).

Muuseumid on üha enam kogukonnale suunatud, neid juhivad inimesed ja suunavad lood, pakkudes välja näiteks pärandil põhinevaid narratiive, mis põimivad kogukonnaliikmete isiklike lugusid suuremate ajalooliste sündmuste tõlgendamisse. Nad paigutavad publiku kogude osaks, oma tegevuse keskmesse, ei hoia eemale tundlike ja keerukate küsimuste uurimisest ning tegelevad nüüdisaegsete teemadega, mis kõnetavad mitmekesisemat publikut.

Ajaloolised paigad, linnad ja külad seisavad silmitsi kõige keerukamate probleemidega seoses Euroopa identiteedi struktuuri säilitamisega, luues samas jätkusuutlikku majanduskasvu ja tööhõivet. Nad näitavad aga ka seda, et pärandi arukas haldamine võib olla edukas ja jätkusuutlik, näiteks ajalooliste ehitiste energiatõhusa taaskasutamise ning keskkonnasäästlikuma transpordi ja kultuuriturismi edendamise kaudu. Tänu nende linna- ja looduskeskkonna atraktiivsusele on pärandipaigad sageli kultuuri- ja loomemajandusklastrite võorustajaks. Suur osa Euroopa kultuuripärandist asub ka maapiirkondades ja äärealadel ning on sageli tihedalt seotud looduskeskkonnaga; siin saavad kogukonnale suunatud juhtimise innovaatilised vormid oma majanduslikku ja sotsiaalset potentsiaali suuresti parandada.

2. KULTUURIPÄRAND – ÜHTSE LÄHENEMISVIISI SUUNAS

Kultuuripärand on Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskavas kesksel kohal, aidates oluliselt kaasa selle kõigi kolme eesmärgi saavutamisele:

- *kultuurilise mitmekesisuse ja kultuuridevahelise dialoogi edendamine* – oma olemusliku ja sotsiaalse väärtuse tõttu on pärand väga tähtis komponent
- *kultuuri kui loominguilise katalüsaatori edendamine* – pärand panustab oma otsese ja kaudse majandusliku potentsiaaliga, sealhulgas võimega toetada meie kultuuri- ja loomemajandust ning innustada loojaid ja mõtlejaid
- *kultuuri kui liidu rahvusvahelise mõõtme olulise elemendi edendamine* – Euroopa teadmisi kultuuripärandi kohta hinnatakse rahvusvahelisel tasandil kõrgelt

Kuigi kultuuripärandi säilitamise, taastamise, juurdepääsu ja uurimisega seotud poliitika on peamiselt riigi või kohaliku tasandi vastutusala, tegeldakse otseselt kultuuripärandiga mitmes ELi poliitikavaldkonnas, mis hõlmavad kultuuri, keskkonda, teadustööd ja innovatsiooni, haridust, regionaalpoliitikat ja tollikoostööd.

Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava toetuseks on töötatud välja ELi vahendite uus põlvkond – alustades programmide „Loominguline Euroopa” ja „Horisont 2020”, mida tuleks paremini tundma õppida ja kasutada. EL toetab suuri konserveerimistöid (näiteks Parthenon ja Pompei kunagine asukoht),¹⁸ rahastab tippteadust ja osaleb Euroopa pärandi

¹⁷ www.enumerate.eu/fileadmin/ENUMERATE/documents/ENUMERATE-Digitisation-Survey-2014.pdf.

¹⁸ Euroopa Investeerimispank koostöös kultuuriväärtuste kaitse organisatsiooniga Europa Nostra toetab ka igal aastal valitava Euroopa seitsme enim ohustatud ajaloolise paiga kaitset: www.europanostra.org/7-most-endangered.

kohta uute, avatumate narratiivide väljatöötamisel; EL aitab kaasa ka teadlikkuse tõstmisele auhindade ja teiste algatuste kaudu, sageli koostöös kodanikuühiskonnaga.

Euroopa positsiooni tugevdamiseks kultuuripärandi kaitse, taastamise ja väärtustamise valdkonnas on vaja

- ergutada pärandi sektori moderniseerimist, tõstes teadlikkust ja kaasates uut publikut;
- kohaldada uurimistöõ ja innovatsiooni, teadmiste jagamise ja aruka spetsialiseerumise suhtes strateegilist lähenemisviisi;
- haarata kinni võimalustest, mida pakub digiteerimine; jõuda uue publikuni ja kaasata eelkõige noori;
- teha kindlaks oskustega seotud vajadused ja parandada pärandi valdkonna spetsialistide koolitust;
- jätkuvalt arendada välja kaasavamaid tõlgendamis- ja juhtimismudeleid, mis sobivad paremini tänapäeva Euroopasse, kaasates rohkem erasektorit ja kodanikuühiskonda.

Nende eesmärkide saavutamiseks vajab Euroopa pärandi sektor rohkem võimalusi ulatuslikumate võrgustike loomiseks ning vastastikust õppimist liikmesriikides ja liikmesriikide vahel.

2.1. Kultuuripärandi olemusliku ja sotsiaalse väärtuse suurendamine kultuurilise mitmekesisuse ja kultuuridevahelise dialoogi edendamiseks

Teadusuuringud ja innovatsioon

Ressursside ühendamine uusimate tehnoloogiate rakendamiseks ja uute teaduslike meetodite stimuleerimiseks võib suurel määral parandada kultuuripärandi mõistmist, kaitset ja levitamist. EL on pikka aega toetanud kultuuripärandi uurimist oma vastavates raamprogrammides, edendades ELi tipptaset pärandiga seotud teadusuuringutes.

Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) raames investeeriti umbes 100 miljonit eurot kultuuripärandi kaitse, säilitamise ja parandamise põhiaspektidega seotud projektidesse, mis tegelevad ka kultuurilise vastasmõju, muuseumide, identiteetide ja keelelise mitmekesisuse, kultuurimaastike ja asjakohaste uuringute taristutega.

Ühise kavandamise algatus „Kultuuripärand ja muutuv maailm” on uuenduslik teaduskoostöö algatus, mille eesmärk on ühtlustada ja koordineerida riiklikke uurimisprogramme, et võimaldada kasutada nappe rahalisi vahendeid tõhusamalt ja tulemuslikumalt, rakendada sünergiaid ning vältida dubleerimist¹⁹.

„**Horisont 2020**” on ELi uus teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm, milles ajavahemikuks 2014–2020 on ette nähtud peaaegu 80 miljardit eurot. See tugevdab veelgi ELi positsiooni kultuuripärandi kaitse, taastamise ja väärtustamise valdkonnas, toetades teadlaste koostööd seoses laia teemade ringiga. Pärandiga seotud teadusuuringute ja innovatsiooni võimalused on kättesaadavad programmi kõigi kolme samba raames: tippteadus, juhtpositsioon tööstuses ja ühiskondlikud probleemid. EL toetab tipptasemel teaduse rakendamist pärandi kaitseks, kaasavamate minevikutõlgenduste väljaarendamist ning levitamise ja teadmiste jagamise uusi meetodeid. Euroopa teadusinfrastruktuuride

¹⁹ www.jpi-culturalheritage.eu/ ja www.heritageportal.eu.

tegevuskavas peetakse esmatähtsaks uue Euroopa digitaalse taristu loomist kunsti- ja humanitaarteaduste valdkonna uuringuteks (DARIAH)²⁰.

Teadus- ja innovatsioonitegevus keskendub Euroopa kultuuripärandi muutumise, identiteedi kujunemise muutuvate mudelite, Euroopa sõdade mõnikord vastuolulise käsitluse, Euroopa intellektuaalse baasi ja maailma tasandi kultuurilise rolli ning Euroopa arhiivide, muuseumide ja raamatukogude rikkalike kollektsioonide uurimisele, võttes kasutusele tänu digitaalajastule avanenud tehnoloogilised võimalused. Lisaks viiakse teadusuuringuid ja innovatsioonitegevust läbi seoses nõutavate strateegiate, meetodite ja vahenditega, et teha võimalikuks dünaamiline ja jätkusuutlik kultuuripärand Euroopas vastusena kliimamuutustele ning looduslikele ohuteguritele ja loodusõnnetustele. Erilist rõhku pannakse lähendavatele tehnoloogiatele ja multidistsiplinaarsetele teadusuuringutele ning innovatsioonile kultuuripärandi sektoris seoses meetodikate, toodete ja teenustega²¹.

Samuti käivitatakse ELi teadusuuringute ja innovatsioonipoliitika raamistik ja kultuuripärandi tegevuskava, mis põhinevad innovaatilist ja jätkusuutlikku kultuuripärandisse investeerimist, kultuuripärandi rahastamist ja juhtimist uuriva kõrgetasemelise eksperdirühma kaastööl. Sellest kujuneb mitme sidusrühmaga lähenemisviis, mis keskendub ühiskonnale ja ettevõtlusele ning pakub poliitilist tuge ELi ja liikmesriikide tasandil.

Kaasa mõtlevate ühiskondade sotsiaalne platvorm toob samuti kokku teadlased, sidusrühmad ja poliitikakujundajad, et käsitleda poliitilisi küsimusi terviklikult. Platvorm toetab komisjoni innovaatilise ja keskendatud teadusuuringute kava määratlemisel, mis käsitleb ka kultuuripärandit ja kultuurilist väljendust Euroopas²².

Meie pärandi ühendamine ja selle laialdaselt kättesaadavaks tegemine digitaalajastul

Pärandi digiteerimine aitab kaasa Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskavale, parandades üldsuse juurdepääsu kultuurilise ja keelelise väljenduse eri vormidele. Kultuuripärandi digiteerimine, selle veebis kättesaadavaks muutmine ning majandusliku kasutamise toetamine on samuti digitaalarengu tegevuskava keskmes asuvad meetmed. Digiteerimine mitmekordistab võimalusi pääseda juurde pärandile ja kaasata publikut; samas võivad digitaalsed vahendid, nagu 3D-skaneerimine hõlbustada materiaalsete kultuurivarade kaitset ja taastamist.

Europeana kultuuriplatvorm (www.europeana.eu) pakub nüüd juurdepääsu umbes 30 miljonile kultuuriobjektile enam kui 2 500 organisatsioonilt: Euroopa kultuuriasutuste ressursid on nüüd internetisõbralikumad ja laiemalt kasutatavad. Europeana aitab arendada ja rakendada selles valdkonnas standardeid ja koostalitlusvõimet ning pakub ruumi, kus kultuurivaldkonna spetsialistid jagavad digitaalseid teadmisi. See võimaldab eurooplastel süveneda oma kultuuripärandisse ja panustada oma isiklikesse teadmistesse, näiteks seoses märgiliste ajalooühtlustega, nagu I maailmasõda.

Raskused siiski püsivad: digitaalset kultuurisisu tuleb asjakohaselt hallata, hooldada ja säilitada; sidusõigused on vaja hankida ning materjal tuleb kättesaadavaks teha avatud ja masinloetavates vormingutes koos rohkete metaandmetega, nõutav on minimaalne eraldusvõime ja koostalitlusvõime.

²⁰ ec.europa.eu/research/infrastructures/pdf/esfri-strategy_report_and_roadmap.pdf.

²¹ Nõukogu otsus 2013/743/EL, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni 2014.–2020. aasta raamprogrammi „Horisont 2020” rakendamise eriprogramm.

²² ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/2102-reflective-9-2014.html.

ELi tasandil käsitletakse mõningaid neist probleemidest **direktiivis 2003/98 avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta**,²³ samas kutsutakse **soovituses 2011/711/EL**²⁴ (kultuurimaterjali digiteerimise, sellele sidusjuurdepääsu tagamise ja selle digitaalse säilitamise kohta) liikmesriike üles edendama autoriõigusi käsitlevate Euroopa tasandil ühendatud andmebaaside (näiteks ARROW) kättesaadavust ning looma õigusraamistiku ja tingimused, et toetada litsentsimismehhanisme mittekaubanduslike tööde ulatuslikuks digiteerimiseks ja piiriülese juurdepääsu tagamiseks.

Mitmed ELi projektid on teinud võimalikuks veebipõhise juurdepääsu haruldasele materjalile. **Europeana Regia projekti** raames on digiteeritud rohkem kui 1 000 haruldast ja hinnalist kesk- ja renessansiaegset käsikirja. Teised projektid keskenduvad digitaalse kultuurimaterjali loominguks taaskasutamise potentsiaalile, näiteks **Europeana Creative** ja **Europeana Space**.

EL on tunnustanud filmi kui Euroopa pärandi olulist komponenti; parlament ja nõukogu on seetõttu soovitanud liikmesriikidel süstemaatiliselt koguda, säilitada ja taastada meie filmipärandit ning lihtsustada selle kultuurilist ja hariduslikku kasutamist²⁵. Komisjon jälgib nende soovituste kohaldamist²⁶ ja hõlbustab parimate tavade jagamist kinovaldkonna eksperdirühma Cinema Expert Group/Subgroup Film Heritage raamistikus²⁷. Filmipärand on keskne teema ka komisjoni uues teatises „Euroopa filmindus digitaalajastul: kultuurilise mitmekesisuse ja konkurentsivõime sildamine”²⁸.

Koostöö tihendamine, teadlikkuse tõstmine, tippsaavutuste tunnustamine, ELi juhtalgatuste ja ajaloolise mälu edendamine

ELi eelmisel kultuuriprogrammil põhinev uus programm „**Loominguline Euroopa**” toetab piiriülest koostööd kultuuripärandi sektori moderniseerimise edendamiseks. See parandab ka kodanikuühiskonna suutlikkust rahvusvaheliselt tegutseda, toetades võrgustikke ja platvorme. Kuna publiku arendamine on programmis esmatähtis, julgustatakse kultuuripärandi sektorit eksperimenteerima leidmaks uusi teid mitmekesisema publikuni, sealhulgas noorte ja rändajateni jõudmiseks.

Euroopa kultuuripärandi rikkus ja selle kaitsmiseks tehtavad jõupingutused väärivad, et Euroopa kodanikud neid paremini tunneksid. See on eeskätt riiklike ja kohalike asutuste ja kultuuripärandi sektori vastutus, kuid ka EL annab mitmete üleeuroopaliste algatustega oma panuse.

Iga aasta septembris naudidavad üle kogu Euroopa enam kui 20 miljonit inimest 50 riigis **Euroopa kultuuripärandi päevade** osana juurdepääsu tuhandetele harva avatud vaatamisväärsustele ning ainulaadsetele üritustele. Seda kohalikul tasandil juhitavat algatust toetavad ühiselt Euroopa Komisjon ja Euroopa Nõukogu.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/98/EÜ, 17. november 2003, avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta.

²⁴ Komisjoni soovitus, 27. oktoober 2011, kultuurimaterjali digiteerimise, sellele sidusjuurdepääsu tagamise ja selle digitaalse säilitamise kohta.

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus, 16. november 2005, filmipärandi ja sellega seotud tööstustegevuse konkurentsivõime kohta.

²⁶ 2008., 2010. ja 2012. aruanded on kättesaadavad aadressil ec.europa.eu/digital-agenda/en/protection-film-heritage.

²⁷ ec.europa.eu/digital-agenda/en/cinema-expert-group-subgroup-film-heritage.

²⁸ ec.europa.eu/culture/library/reports/com272_en.pdf.

EL aitab tõsta teadlikkust pärandist **Euroopa Liidu kultuuripärandi auhinna / Europa Nostra auhinna** kaudu, mis tunnustab eeskujulikke saavutusi pärandi valdkonnas. Täna on saanud selle maineka auhinna 387 paika ja projekti.

Euroopa kultuuripealinnad on veel üks kultuurialane juhtalgatus, mis näitab pärandisse investeerimise võimalikku suurt sotsiaalset ja majanduslikku tulu. Mõnedes Euroopa kultuuripealinnade hindamistes on leitud, et iga kulutatud euro annab kuni 8 eurot tulu. Euroopa kultuuripealinna tiitel võib luua ka olulist sotsiaalset ja majanduslikku pärandit, eriti kui see on põimitud pikaajalisse kultuurist ja loominguilisusest juhitud arengustrateegiasse (nagu Essenis, Lille'is ja Genovas).

ELi tegevuse puhul on eriline tähelepanu suunatud Euroopa integreerimise ajaloo tähtsaimate sündmuste mälestuse säilitamisele, eeskätt puudutab see neid traagilisi sündmusi, mis ulatuvad üle Euroopa üksikute riikide ajaloo, näiteks sündmusi, mis on seotud maailmasõdadega. Valitsustevahelisel tasandil alguse saanud **Euroopa kultuuripärandi märgis** toob esile paigad, mis tähistavad ja sümboliseerivad Euroopa integratsiooni, ideaale ja ajalugu. See on nüüd täieulatuslik ELi algatus; esimesed märgised anti välja 2014. aasta aprillis.

Programmi „Kodanike Euroopa” osa „Euroopa mäletab” eesmärk on julgustada arutelu Euroopa totalitaarsete režiimide põhjuste üle Euroopa nüüdisajaloos. Tegevus puudutab ka teisi määrava tähtsusega hetki ja muid märgilise tähtsusega sündmusi Euroopa lähiajaloo. Osa eesmärk on edendada sallivust, vastastikust mõistmist, kultuuridevahelist dialoogi ja leppimist vahendina, mille abil minevik selja taha jätta ja tulevikku ehitada.

2.2. Loovuse ja majanduskasvu katalüsaator: ELi kultuuripärandi majandusliku potentsiaali parem kasutamine

Kultuuripärandi võimaluste kasutamine kohaliku ja piirkondliku arengu huvides

ELi ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu poliitika võib olla väga oluline kultuuripärandi taastamise edendamisel, kultuuri- ja loomemajanduse toetamisel ning kultuurivaldkonna spetsialistide oskuste omandamise ja täiendamise rahastamisel.

Kultuuripärandi säilitamist, edendamist ja haldamist toetatakse praegu hästi **ELi struktuuri- ja investeerimisfondide** raames. Aastatel 2007–2013 eraldas Euroopa Regionaalarengu Fond 3,2 miljardit eurot kultuuripärandi kaitsmiseks ja säilitamiseks, 2,2 miljardit eurot kultuuritaristu arendamiseks ning 553 miljonit eurot kultuuriteenustele, mis said samuti kultuuripärandist kasu.

Aastatel 2014–2020 jäävad Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide investeeringud teatud tingimustel rahastamiskõlblikuks otserahastamise kaudu, kuid ka investeeringute kaudu linnade taaselustamisse, säästvasse arengusse ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) toetamisse.

Euroopa Regionaalarengu Fondi raames peaksid investeeringud kultuuri ja pärandisse olema osa integreeritud ja jätkusuutlikest majandusarengu strateegiatest. See võib hõlmata laia valikut meetmeid avalikus, mittetulundus- ja erasektoris (eeskätt seoses VKEdega), jätkates investeeringute tegemist, mis aitavad otseselt kaasa fondi eesmärkide ja investeerimisprioriteetide täitmisele. Investeeringud väikesemahulisse kultuuriinfrastruktuuri osana territoriaalsest strateegiast peaksid aitama kaasa nii sisemise potentsiaali arendamisele kui ka sotsiaalse kaasatuse ja elukvaliteedi edendamisele, eeskätt marginaliseerunud kogukondades, parandades nende juurdepääsu kultuuri- ja puhketeenustele nii linna- kui ka maapiirkondade kontekstis.

Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond jätkab maapiirkondade kultuuripärandi säilitamise ja arendamise toetamist (millesse investeeriti 2007.–2013. aastal 1,2 miljardit eurot) ning **Euroopa Merendus- ja Kalandusfond** rahastab kogukonna juhitud arendusprojekte, mis edendavad kultuuripärandit – sealhulgas merega seotud pärandit – kalanduspiirkondades.

Samuti jätkub 2014.–2020. aasta programmitöö perioodil finantskorraldusmehhanismide (omakapital, laenu ja tagatised) abil linnade taaselustamise projektide, sealhulgas pärand- või kultuuriväärtusega objektide toetamine. Ettevalmistamisel on uus finantsinstrument – tehniline nõustamisplatvorm (FI-TAP), mille on loonud Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeeringuspank koostöös Euroopa Nõukogu Arengupangaga ning millega asendatakse poliitikaalgatus JESSICA (Euroopa ühine toetus jätkusuutlikeks investeeringuteks linnapiirkondades).

Turismi edendamine Euroopa kultuuri- ja tööstuspärandi ümber

Komisjon edendab jätkusuutliku, vastutustundliku ja kvaliteetse turismi, sealhulgas kultuuri- ja tööstuspärandiga seotud turismitoodete arendamist. Lisaks Euroopa Nõukogu kultuurimarsruutide programmi toetamisele annab EL toetusi mitmeid riike läbivate ja neid Euroopa ühise looga siduvate kultuurimarsruutide loomiseks ja täiustamiseks, näiteks „ELi taeva tee”, mille eesmärk on juhtida Euroopa tähelepanu ülemaailmsele astronoomiaturismile, või „Euroopa vabastamise teekond”, mis käsitleb 1944.–1945. aasta sündmusi. Need marsruudid seovad omavahel vähem tuntud sihtkohti, aidates sellega kaasa turismi pakkumise mitmekesistamisele ja vähendades survet teistele paikadele.

Euroopa rikkalik veealune kultuuripärand – laevavrakid ja arheoloogilised asulakohad, mis merepinna taseme tõusu tõttu asuvad vee all – on suuremalt jaolt varjatud ning ohus, mille põhjus on suurenenud inimtegevus merel ja realiseerimata majanduslik potentsiaal. Komisjon on esitanud kavad, et teha kättesaadavaks nende paikade kaardid, kaitsta neid, tagades nende hõlmamise ruumiplaneeringutesse, ning realiseerida paikade potentsiaal meelitada ligi rannikupiirkondade turismitööstus, pakkudes kindlaimaid tööhõivevõimalusi²⁹.

Vanade oskuste taaselustamine ja uute arendamine

Peamine probleem, mille ees kultuuripärandi sektor seisab, on traditsiooniliste oskuste ja käsitöö järkjärguline kadumine. Demograafilised suundumused mõjutavad olukorda, nii et varsti võib olla puudus oskustööstusest. Uuemate oskuste järele – näiteks infotehnoloogia – on suur nõudmine, kuid sageli napib pakkumist.

Vaja on suurendada pärandiga seotud erialade atraktiivsust ja pakkuda rohkem võimalusi jätkukoolituseks, kasutades ära näiteks **Euroopa Sotsiaalfondi** pakutavaid võimalusi.

Tuginedes elukestva õppe programmile pakub **Erasmus+** suuremaid võimalusi õppimisega seotud liikuvuseks ja kutseoskuste puudujääkidega tegelemiseks, toetades rahvusvahelist partnerlust ettevõtjate, kõrgharidus- ja kutsehariduse ning koolitusasutuste vahel. Teadmusühendused (seoses kõrgharidusasutustega) ja valdkondlikud oskusühendused (seoses kutseharidusasutustega) võivad aidata koostada ja rakendada õppekavad, mis vastavad eri sektorite uutele nõudmistele ja seovad neid paremini tööturuga. Kultuuripärandi sektoril on head võimalused nende algatuste ärakasutamiseks.

²⁹ COM(2014)254 innovatsiooni kohta meremajanduses; COM(2013) 133 mereala ruumilise planeerimise kohta.

Käimasolev töö pärandiga seotud erialaste profiilide väljatöötamisel **Euroopa oskuste, pädevuste ja tegevusalade klassifikatsioonis** parandab samuti kvalifikatsioonide läbipaistvust ja lihtsustab kvalifitseeritud töötajate piiriülest liikuvust.

2.3. Kultuuripärand Euroopa välissuhetes

Kultuur on Euroopa avaliku diplomaatia väga oluline element – me jagame oma kultuuriväärtuste ja rahastamisprogramme oma partneritega, sillutades teed tugevamatele sidemetele üksikisikute ja organisatsioonide vahel.

EL ja selle liikmesriigid on aktiivsed mitmepoolsetes foorumites ja organisatsioonides, mis tegelevad kultuuripärandi poliitikaga, nagu **Euroopa Nõukogu**³⁰ ja **UNESCO**,³¹ ning peavad kahepoolseid dialooge kolmandate riikide ja piirkondadega, kus pärand mängib tähtsat rolli.

Samuti kasvab ELi välispoliitikas arusaamine riskidest, millega kultuuripärand kokku puutub, ning asjakohaselt väljatöötatud ja rakendatud pärandipoliitikast saadavast kasust säästva arengu, vaeseid toetava majanduskasvu ja rahumeelsete suhete edendamiseks.

See kujutab endast võimalust ELi tegevuse jaoks liidu piiridest väljaspool. Nõudlus Euroopa pärandialaste teadmiste järele kasvab kogu maailmas³² ning paljud liikmesriigid on valmis jagama oma oskusteavet, et kaitsta ajaloolisi paiku ja aidata partnerriikidel arendada välja jätkusuutlikud kogukonnapõhised strateegiad.

Materiaalse ja vaimse pärandi edendamine ja võitlus salakaubaveo vastu on **ELi ja Aafrika koostöö** prioriteetid. Pärandiga seotud teemasid käsitletakse ka Aasia-Euroopa kohtumisel (ASEM) ning **poliitilistes dialoogides**, mida komisjon peab strateegiliste partneritega, nagu Hiina, India, Brasiilia ning Euroopa naabruspoliitika riigid. **Vahemere** piirkonnas³³ on ELi arenguabi viimasel kolmel aastal moodustanud rohkem kui 70 miljonit eurot. Kagu-Euroopas on Euroopa Nõukogu ja Euroopa Komisjon hiljuti ühiselt rakendanud **Ljubljana protsessi**,³⁴ mis põhineb eeldusel, et pärandiprogrammid aitavad kaasa demokraatia stabiilsusele ning rahumeelsete ja vabade kodanikuühiskondade arenemisele. Pärandi haldamine on ka idapartnerluse riike kaasava **Kiievi algatuse**³⁵ prioriteetide hulgas.

ELi tulevases arengupoliitikas hinnatakse pärandiga seotud sekkumismeetmeid 2011. aasta „*Muutuste tegevuskava*” valguses selle põhjal, kuidas need käsitlevad arenguprioriteete, nagu kodanikuühiskonna volituste suurendamine kohalikus juhtimises, konfliktide lahendamise ning inimõiguste edendamine.

³⁰ Euroopa Nõukogu 2011. aasta raamkonventsioon, mis käsitleb kultuuripärandi väärtust ühiskonnas (Faro konventsioon), ühendab Euroopa ühise pärandi innovaatselt inimõiguste ja põhivabadustega. Samuti sisaldab see pärandi mõistet, mis on osutunud väga mõjukaks.

³¹ Hangzhou deklaratsioon, mis võeti vastu UNESCO rahvusvahelisel kongressil „Kultuur: säästva arengu võti” (15.–17. mai 2013), nõuab kultuuri täielikku integreerimist säästva arengu strateegiatesse kõikjal maailmas ning riiklike poliitikasuundade ja programmide elluviimise edendamist, et tagada pärandi kaitse ja edendamine.

³² Näiteks nimetatakse 2.–3. aprilli 2014. aasta ELi–Aafrika tippkohtumise lõppdeklaratsioonis selgesõnaliselt koostööd kultuuriväärtuste ebaseadusliku kaubanduse vastases võitluses ning riiklike arhiivide kaitsmises.

³³ www.euromedheritage.net/.

³⁴ ec.europa.eu/culture/documents/ce_precatalogue_ljubljana_e.pdf.

³⁵ www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/Kyiv/default_en.asp.

3. EDASISED SAMMUD: POLIITILISE KOOSTÖÖ TUGEVDAMINE KÕIGIL TASANDITEL

ELi tasandi koostöö võib anda ja annab otsustava panuse pärandiga seotud poliitikasse ning riikliku ja kohaliku tasandi valitsemisse, tuginedes Euroopa Liidu lepingu artiklile 167 („edendada oma kultuuride mitmekesisust”) ning kehtestades mitmekihilise, mitme sidusrühmaga võrgustiku.

Seadusandlikke meetmeid on juba võetud ELi pädevusvaldkondades; näiteks **keskkonnamõju hindamise direktiiv 2014/52**, mille hiljutine läbivaatamine tugevdab liikmesriikidele esitatavat nõuet hinnata teatud avaliku ja erasektori projektide mõju ainelisele varale ja kultuuripärandile. Peale selle on riigiabi ajakohastamise programmi kontekstis kultuuri ja pärandi kaitsega seotud abi lisatud uue abikategooriana uude **üldisesse grupierandi määrusesse**³⁶. Üldine grupierandi määrus laiendab oluliselt liikmesriikide võimalusi anda ettevõtetele „head abi” ilma komisjonipoolse eelneva kontrollita, kui see on investeeringu või tegevustoetuse vormis.

Nõukogu järgmine, 2015. aastal käivitatav **kultuurivaldkonna töökava** pakub võimalust tugevdada liikmesriikide koostööd **avatud koordineerimise meetodi** raames. ELi kultuuriministrid leppisid hiljuti kokku,³⁷ et pärand peaks olema avatud koordineerimise meetodi tulevases töös prioriteetne valdkond. Sellega seotud olulised küsimused hõlmavad poliitika tõendusbaasi parandamist, uuendusi pärandi haldamises ning struktuurifondide ja teiste ELi programmide parimat kasutamist. Pärand kuulub ka komisjoni **struktureeritud dialoogi kodanikuühiskonnaga**.

Et tagada teabe liikumine liikmesriikide ja kodanikuühiskonna vahel ning tugevdada sidemeid riikliku ja ELi poliitikaga, töötab komisjon selle kallal, et parandada juurdepääsu teabele ELi poliitika ja kultuuripärandi sektori programmide toetamise kohta komisjoni kõigi teenistuste **tegevuse üksikasjaliku kaardistamise** kaudu, mis avaldatakse internetis paralleelselt käesoleva teatisega³⁸ ning mida vaadatakse regulaarselt üle ja ajakohastatakse.

Programmi „Loominguline Euroopa” kaudu kavandatakse katseprojekti, mis edendab **vastastikust õppimist linnades ja piirkondades**, et aidata kaasa heade tavade levikule kultuuri- ja loometööstuses, sealhulgas pärandi valdkonnas. Komisjon koostöös Euroopa Nõukoguga edendab ka pärandipõhist ja kohalikul tasandil juhitavat arengut liidu territooriumil, määrates kindlaks **mitme sidusrühmaga valitsemise** uued mudelid ja katsetades neid otse kohapeal.

Lõpetuseks, kultuuripärand on olnud tähelepanu keskpunktis kaks korda aastas toimival **Euroopa kultuurifoorumil** ja säilitab oma tähtsuse ka edaspidi.

4. JÄRELDUSED

Käesolevas teatises uuritakse, mida EL saab pärandi olemusliku väärtuse tugevdamiseks ning selle majanduslikust ja sotsiaalsest potentsiaalst kasu saamiseks teha. Euroopa kogemus näitab, et edasiminekuks omaenda pärandi ainulaadsuse tunnustamisest teiste pärandist huvitumise ja selle austamise juurde on võimalik.

³⁶ Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014, 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse siseturuga kokkusobivaks.

³⁷ Nõukogu järeldused kultuuripärandi kui jätkusuutliku Euroopa strateegilise ressursi kohta võeti vastu 21. mail 2014.

³⁸ ec.europa.eu/culture/policy/culture-policies/cultural-heritage_en.htm.

Komisjon kutsub nüüd kõiki sidusrühmi üles üheskoos uurima, kuidas kõigi tasandite avaliku sektori poliitikat, sealhulgas ELi oma, võiks paremini korraldada, et saavutada pikaajaline ja jätkusuutliku väärtusega Euroopa kultuuripärand, ning töötada välja selle kaitse ja väärtustamise lõimitum lähenemisviis.